

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. No 51-454-01-18
Дата 06, 12 2024

ДО
Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
51-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ

15-42
НФ/из

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Виктор Рашев
Таша Бурданова Купчукова
Лавена Василева Милова
Станислав Свезоварев Кочанов
Силви Кирилов Петров
Александер Николов Влачев
Христина Милева Иванова
Снежана Райнова Траянска
Александър Стайков Марков
Венцислав Михайлов Асенов
Емил Димитров Трифонов
Петя Димитрова

Драгомир Стрвков Притов
Танер Кадур Тюртону

Уветан Иванов Преев
Иван Соинел Кротков

АНДРЕЙ ИВАНОВ ЧОРБАКОВ.

Николаева Кирилла Кузнецова

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРОЕКТ!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на
АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(Обн. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.94 от 31 Октомври 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.104 от 3 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 25 Март 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 20 Септември 2016г., доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., доп. ДВ. бр.63 от 4 Август 2017г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., доп. ДВ. бр.42 от 22 Май 2018г., изм. ДВ. бр.65 от 7 Август 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. ДВ. бр.36 от 3 Май 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.94 от 29 Ноември 2019г., доп. ДВ. бр.44 от 13 Май 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 17 Ноември 2020г., изм. ДВ. бр.9 от 2 Февруари 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 19 Февруари 2021г., доп. ДВ. бр.102 от 23 Декември 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.80 от 19 Септември 2023г., изм. ДВ. бр.102 от 8 Декември 2023 г).

§ 1. Чл. 84, ал. 2 се изменя така:

„(2) Мълчаливият отказ може да се оспори в двумесечен срок от изтичането на срока, в който административният орган е бил длъжен да се произнесе. Когато на заинтересованите лица не е съобщено за образуването на производството, срокът за оспорване е шестмесечен от изтичането на срока за произнасяне.“

§ 2. Чл. 149, ал. 2 се изменя така:

„(2) Мълчаливият отказ или мълчаливото съгласие може да се оспори в двумесечен срок от изтичането на срока, в който административният орган е бил длъжен да се произнесе.“

§ 3. В чл. 173 се създава ал. 5:

„(5) В случаите по ал. 2 – 4, когато съдът отмени изричен или мълчалив отказ и върне преписката на административния орган за ново произнасяне, ако органът не се произнесе в указания от съда срок, непроизнасянето се смята за мълчаливо съгласие“.

§ 4. В чл. 304 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) При неизпълнение на задължение на административен орган по чл. 173, ал. 5, на длъжностното лице се налага глоба в размер от 2000 лв. до 8000 лв.“

2. Досегашна ал. 2 става ал. 3.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 5. В Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (Обн. ДВ, бр. 60 от 05.08.1988 г.; в сила от 01.01.1989 г.; доп., бр. 59 от 09.07.1993 г.; изм., бр. 12 от 09.02.1996 г.; доп., бр. 67 от 27.07.1999 г.; в сила от 28.08.1999 г.; изм., бр. 92 от 10.11.2000 г.; в сила от 01.01.2001 г.; изм. и доп., бр. 105 от 29.12.2005 г.; в сила от 01.01.2006 г.; изм., бр. 30 от 11.04.2006

г.; в сила от 12.07.2006 г.; изм., бр. 33 от 21.04.2006 г.; изм. и доп., бр. 43 от 29.04.2008 г., в сила от 31.05.2008 г.; доп., бр. 17 от 06.03.2009 г.; изм. и доп., бр. 38 от 18.05.2012 г., в сила от 19.11.2012 г.; изм. и доп., бр. 98 от 11.12.2012 г.; изм., бр. 7 от 19.01.2018 г.; изм. и доп., бр. 94 от 29.11.2019 г.; доп., бр. 48 от 02.06.2023 г.; изм., бр. 84 от 06.10.2023 г., в сила от 06.10.2023 г.; доп., бр. 36 от 23.04.2024 г.) **в чл. 1** се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

“(2) Държавата отговаря за вредите и пропуснатите ползи, причинени на граждани и юридически лица от неиздаване на документ в срока по чл. 174 от Административнопроцесуалния кодекс.”

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и в нея след думите „ал. 1“ се добавя „и 2“

§ 6. В Закона за държания служител (Обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2000г., изм. ДВ. бр.25 от 16 Март 2001г., изм. ДВ. бр.99 от 20 Ноември 2001г., изм. ДВ. бр.110 от 21 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.95 от 28 Октомври 2003г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.19 от 1 Март 2005г., изм. ДВ. бр.24 от 21 Март 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.94 от 31 Октомври 2008г., изм. ДВ. бр.108 от 19 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.46 от 18 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.58 от 30 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.77 от 1 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.91 от 19 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.18 от 1 Март 2011г., изм. ДВ. бр.100 от 20 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 21 Февруари 2012г., изм. ДВ. бр.20 от 9 Март 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., доп. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 31 Март 2015г., доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 15 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.38 от 20 Май 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.57 от 22 Юли 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.81 от 14 Октомври 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 30 Декември 2016г., изм. ДВ. бр.86 от 27 Октомври 2017г., изм. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г., изм. ДВ. бр.30 от 3 Април 2018г., изм. ДВ. бр.38 от 8 Май 2018г., изм. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 13 Декември 2018г., изм. ДВ. бр.23 от 19 Март 2019г., доп. ДВ. бр.79 от 8 Октомври 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.100 от 20 Декември 2019г., доп. ДВ. бр.13 от 14 Февруари 2020г., доп. ДВ. бр.28 от 24 Март 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.44 от 13 Май 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.104 от 8 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.107 от 18 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.109 от 22 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.85 от 10 Октомври 2023г.) **в чл. 101, ал. 2** се създава изречение второ:

„В случаите на влязло в сила решение на съд, с което държавата или общината е осъдена да заплати обезщетение за вреди и/или пропуснати ползи на гражданин или юридическо лице по чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, държавният служител отговоря за пълния размер на присъденото обезщетение.“

§ 7. Този закон влиза в сила 1 месец след обнародването му.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Викторъв Радев
Таня Иванданова
Павела Василева Христова
Стефан Светозаров Вълчанов
Силви Кирилъв Мейер
Александър Николов Вълчанов

Християн Чашевъ Иванова
Свещенникъ Райковъ Трапезни
Александръ Стайковъ Марковъ
Венциславъ Михайловъ Асеновъ
Емилъ Димитровъ Трифоновъ
Петя Димитрова Оф
Драгомиръ Стефановъ Мирковъ
Шанеръ Кадиръ Петровичу
Цветанъ Ивановъ Трещевъ
Иванъ Соболевъ Кюсюковъ
АНДРЕЙ ИВАНОВЪ ЧОРБАКОВЪ
Николаевъ Кирилловъ Кузмановъ

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс

Един от основните принципи на Административнопроцесуалния кодекс (АПК), изрично уреден в чл. 4, е принципът на законност, а именно - административните органи следва да действат в рамките на правомощията си, установени от закона. Част от гаранциите за реализация на този принцип, които се съдържат в АПК, е възможността за оспорване на административните актове, действията и бездействията на администрацията пред съд. Независимо от това, практиката показва, че особено в хипотезата на бездействие на държавната администрация обезпечаването на интересите на гражданите и юридическите лица е изключително затруднено, поради липсата на механизъм за реализация на техните права и законни интереси, дори и след осъществен съдебен надзор.

В чл. 4, ал. 1 от Конституцията на РБ (КРБ) е прогласен принципът на правовата държава. Нейно същностно проявление е общата клауза за съдебен надзор, уредена в чл. 120 КРБ и последователно проведена в АПК. На оспорване пред съд подлежат всички административни актове, действия и бездействия на административните органи, включително и мълчаливите им актове. В редица разпоредби на АПК се съдържа уредба на мълчалив отказ, неговите последици и възможността за оспорването му. Но дори и обявяването му за незаконосъобразен от съда, често не дава необходимия резултат за защита на гражданите и юридическите лица. Независимо от решението на съда и определения от него срок за издаване на нов акт, административният орган продължава да бездейства, с което на практика отказва да изпълни влезлия в сила съдебен акт. Настоящият законопроект има точно тази цел - да защити правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица от незаконосъобразните действия на административните органи, в т.ч. увеличаване на сроковете за обжалване на мълчалив отказ, въвеждане на института на мълчаливото съгласие след влязло в сила решение на съд, както и уреждане на отговорността за държавата и за държавните служители към засегнатите лица, следствие на такива незаконосъобразни действия.

В § 1 от настоящият законопроект се предлага изменение в срока, в който гражданин или юридическо лице има възможност да обжалва мълчалив административен акт по административен ред пред по-горестоящия административен орган. В настоящата редакция на АПК, срокът за оспорване е едномесечен от изтичането на срока, в който административният орган е бил длъжен да се произнесе. Предложението е този срок да бъде двумесечен, а в хипотезата, когато на заинтересованите лица не е съобщено за образуването на производството, срокът за оспорване да бъде шестмесечен от изтичането на срока за произнасяне. Считаме тези нови срокове за разумни, тъй като в

практиката много жалбоподатели изпускат преклузивния срок поради очакване на произнасяне от страна на административния орган. Често жалбоподателят избира да изчака, за да има произнасяне по неговата преписка, а когато потърси юрист или адвокат за защита на неговите права и законни интереси поради липса на произнасяне, а в повечето от случаите се оказва, че срокът за оспорване е вече изтекъл.

§ 2 от законопроекта предвижда увеличение на срока за обжалване на мълчаливия отказ пред първоинстанционния съд. Предложението е този срок да бъде двумесечен от изтичането на срока, в който административният орган е бил длъжен да се произнесе, като мотивите на това предложение са аналогични с мотивите за § 1.

§ 3 от законопроекта предвижда последиците, в хипотезите в които съдът постановява решение, с което отменя изричния или мълчаливия отказ, като незаконосъобразен, съответно връща преписката на административния орган за ново произнасяне. При непроизнасяне в срок от страна на административния орган, то това негово бездействие ще се счита за мълчаливо съгласие, съответно ще бъде изпълнено съдебното решение, независимо от повтарящите се незаконосъобразни действия на административния орган. Към настоящия момент, при повторен мълчалив отказ от страна на администрацията, засегнатото лице има единствената възможност да обжалва наново мълчаливия отказ, което не води до резултатност, съответно индиректно позволява административен произвол и неагажираност, което не съответства на принципите на административния процес.

Предложението за § 4 е необходимо поради премахването на института на мълчаливия отказ, което логично налага да се отмени хипотезата, която урежда административнонаказателната отговорност при повторно постановяване на мълчалив отказ в разрез с решението на съда.

В § 5 се предлага специална хипотеза на административно нарушение при неизпълнение на съдебно решение за отмяна на мълчалив отказ, за което на съответното отговорно длъжностно лице, което не е изпълнило съдебното решение, ще се налага глоба в размер от 2000 лв. до 8000 лв. Считаме, че с това предложение се създава ефективна превантивна мярка за спазването на задълженията на държавните служители.

Считаме, че е необходимо да бъде предвидена и възможност за засегнатото физическо или юридическо лице да бъде обезщетено от държавата за незаконосъобразните й бездействия. Поради това предлагаме в § 5 и промени в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. По-специално предлагаме да се въведе отговорност за случаите на неиздаване на документ, когато задължението за това е възникнало от влязло в сила съдебно решение. Необходимостта от специална уредба възниква от факта, че в тази хипотеза не е възможно да бъде приложена фигурата на мълчаливото съгласие. Мълчалив документ обективно не може да бъде издаден, но вреди от това бездействие на административния орган често може да възникнат за заинтересованото лице.

Въвеждането на специална хипотеза за отговорността на държавата в тези случаи ще възстанови нарушената справедливост в отношенията между административните органи и физическите и юридически лица. Тук е важно да се обърне внимание, че не всеки случай на неизпълнение на съдебното решение, касаещо мълчаливо съгласие ще предполага допустимост на дело за обезщетяване на вреди и пропуснати ползи от незаконосъобразни бездействия, а само когато е налице неиздаване на документ. Това е така, тъй като вреди и пропуснати ползи ще се търпят от засегнатото лице, само в случаите на неиздаване на документ. Когато се касае за административен акт, а не документ, то мълчаливото съгласие ще бъде достатъчно за реализиране на законните интереси на гражданите и юридическите лица.

Логическа последица в предлагания законопроект е въвеждане на имуществена отговорност на държавния служител, когато на основание на неговото бездействие държавата е осъдена да заплати обезщетение за вреди и пропуснати ползи на заинтересовано лице. Поради това предлагаме в § 6 промени в Закона за държавния служител, с които се регламентира възможността на държавата да води регресен иск срещу отговорния държавен служител за пълния размер на заплатеното обезщетение по чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Викторов Рачевски
Росенко Георгиев
Либера Василева Милова
Светослав Стефанов Вановски
Симеон Кирилов Петров
Александер Николов Велич
Христина Илиева Иванова
Светлана Райнова Траянска
Александер Стайков Марков
Венцислав Михайлов Асенов
Емил Димитров Трифонов
Леля Димитрова
Драгомир Стефанов Трифонов

Иванер Кадир ИТЮриозну
Цветан Уванов Дрзев
Иван Стоинов Кючуков
АНДРЕЙ ИВАНОВ ЧОРБАКОВ
Николешта Кирилов Кузманов.

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
на Законопроекта за изменение и допълнение на
Административнопроцесуалния кодекс

I. Основания за законодателна инициатива

Настоящият законопроект има за цел да защити правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица от незаконосъобразните действия на административните органи, чрез законодателни промени в Административнопроцесуалния кодекс, в т.ч. увеличаване на сроковете за възможност на засегнатите лица да обжалват мълчалив отказ, чрез въвеждане на института на мълчаливото съгласие след влязло в сила решение на съд, както и уреждане на последствията от страна на държавата и държавните служители към засегнатите лица, следствие на такива незаконосъобразни действия.

II. Заинтересовани групи - министърът на правосъдието, председателят на Върховния административен съд, гражданите на Република България, юристи, адвокати, съдии, държавни служители, съсловни организации на юристите и магистратите, както и всички граждани и юридически лица.

III. Анализ на разходи и ползи

За прилагането на предложените изменения и допълнения няма да бъдат необходими допълнителни средства от държавния бюджет, ако адресатите на тези разпоредби изпълняват задълженията си стриктно.

IV. Административна тежест и структурни промени

Със законопроекта не се предвиждат структурни и функционални промени в държавни и местни органи на власт. Не се предвиждат и въвеждане или изменение на регулаторни режими или такси.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Законопроектът предвижда промени в други нормативни актове, а именно Законът за отговорността на държавата и общините за вреди, както и Закона за държавния служител и не засяга норми от правото на Европейския съюз.

ВНОСИТЕЛИ:

Александър Викторов Рашиев
Юлия Иорданова
Лавена Василева Кирова
Борислав Светозаров Баланджиев
Силви Ивкова Митрова
Александър Николов Вълчев
Христина Илиева Ивчова

Снежана Райнова Траянова
Александар Свѣтков Марков
Венцислав Михайлов Асенков
Емил Димитров Трифонов
Елена Димитрова
Драгомир Стефанов Пандуров
Иванер Кадур Пюртоглу
Цветан Иванов Процев
Иван Войнов Кружков
АНДРЕИ ИВАНОВ ЧОРБАТОВ
Николаевски Кирилков Крушевски